

ÅRSREDOVISNING INTERNKONTROLL 2009

Bakgrund

I nämndens interna kontrollsystem och internkontrollplan beskrivs att förvaltningen ska göra granskningar av den interna kontrollen utifrån en årsvis upprättad plan. Resultaten från granskningarna enligt internkontrollplanen sammanställs och rapporteras till nämnden, minst en gång om året och senast i samband med årsberättelsen.

Syftet med intern kontroll är att den ska bidra till att göra förvaltningens administrativa rutiner effektiva och säkra. Granskningar ger också förvaltningen information om vilka områden som kräver särskilda utbildningsinsatser, utveckling av rutiner och arbetssätt samt om riktlinjer och fastlagda kontroller verkligen upprätthålls/genomförs. De enheter som granskas får en omedelbar återkoppling av resultatet av granskningen och handledning i hur man kan förbättra sina rutiner, eller om förvaltningen avser att utarbeta centrala riktlinjer.

Förvaltningen har under 2009 granskat hur den interna kontrollen fungerar inom de områden som angivits i internkontrollplan för 2009. I denna sammanställning redovisas granskningen.

Nämndens organisation för den interna kontrollen

Stadsdelsdirektören skall rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig.

Avdelningschefen har ansvar för den löpande interna kontrollen över sin verksamhet. Det innebär att bygga in kontroller i sina handläggningsrutiner för att säkerställa att lagar och förordningar, kommuncentrala regler och anvisningar samt nämndens/förvaltningens beslut och direktiv följs upp och är kända. Verksamhetschefen/enhetschefen har i sin tur ansvar för den löpande interna kontrollen över sin verksamhet och ska försäkra sig om att den löpande interna kontrollen är tillräcklig och vid behov vidta åtgärder. I uppgifterna ingår bl a att svara för att enhetens personal arbetar mot de mål och de resultat som är avsedda, att arbetsmetoder och arbetsrutiner överensstämmer med kravet på en god intern kontroll, samt att en god intern kontroll upprätthålls. Verksamhetschef/enhetschef har också ansvar att vidta åtgärder vid avvikelser i den löpande interna kontrollen och rapportera till avdelningschefen.

Förvaltningens verksamhetscontroller genomför vissa kontroller, säkerställer att kontroller genomförs av ansvariga chefer, sammanställer redovisning av den interna kontrollen och föreslår åtgärder där så krävs.

Risk- och väsentlighetsanalys

En gemensam risk- och väsentlighetsanalys för nämndens verksamheter gjordes inför år 2009 i det webb-baserade systemet för verksamhetsplanering, ILS-webb. I systemet

upprättades ett förslag till internkontrollplan 2009 med utgångspunkt i de risker, för respektive indikator och väsentligt process, som i bedömningen tilldelats graden ”sannolik” (4) eller ”mycket sannolik”(5) i kombination med att väsentligheten har bedömts som ”allvarlig” (4) eller ”mycket allvarig”(5). Sammanlagt har tio punkter lagts in i planen, fyra indikatorer och sex väsentliga processer, vilka anges nedan. Till de sannolika och allvarliga riskerna har ett antal kontrollmoment fogats och kompletterats med frekvens för kontroll samt förbättringsåtgärder/aktiviteter. Färgmarkeringen (cirkel =grön, fyrkant =röd) vid de fyra indikatorerna visar målpuppfyllelse i årsredovisningen.

Kontrollerade indikatorer och väsentliga processer

1. ANDEL PERSONER BEROENDE AV EKONOMISKT BISTÅND I FÖRHÅLLANDE TILL BEFOLKNINGEN

Risk

Försämrad arbetsmarknad samt att jobbtorgen inte lyckas få ut så många personer i egen försörjning . Kan medföra att bidragsberoendet inte minskar, att fler personer kvarstår i bidragsberoende.

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Arbetsmarknaden har kraftigt försämrats sedan hösten 2008. Det har medfört ett större antal bidragstagare. Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen i stadsdelarna Kungsholmen (0,5 %) Norrmalm (0,4 %) och Östermalm (0,3 %) har dock inte ökat i så stor omfattning som kunde befaras. Ökningen har varit större i andra delar av staden. De redovisade andelarna ligger under årsmål för indikatorn.

Kontrollmoment

Uppföljning av andel bidragstagare i befolkningen. Statistiskt underlag i uppgifter från Paraplysystemet/USK

Frekvens per tertial

Kontroll och räkning av antalet bidragshushåll görs fortlöpande. Enhetschefen ansvarar för att uppgifter från paraplysystemet tas fram varje månad och att dessa

analyseras. Individärenden följs upp och avstämning sker med Jobbtorg. Redovisning sker enligt plan per tertial. Kontrollen av bidragsutvecklingen sker enligt särskilda rutiner och är tillräcklig.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Nära samarbete med stadens jobbtorg.

Sker fortlöpande. Samarbetet med Jobbtorg Stockholm har fungerat väl avseende personer som står relativt nära arbetsmarknaden, trots det har jobbtorget haft svårigheter att få ut dessa personer i arbete, studier etc. Jobbtorg har i dagsläget inte haft tillräckligt utrymme att ta emot personer som står extra långt bort från arbetsmarknaden.

2. ANDEL PERSONER I PROCENT SOM HAR ETT LÅNGVARIGT BEROENDE AV EKONOMISKT BISTÅND JÄMFÖRT MED SAMTLIGA VUXNA BIDRAGSTAGARE

Antalet personer med långvarigt ekonomiskt bistånd (mer än 10-12 mån), 73 bidragstagare, har ökat i större omfattning än antalet vuxna bidragstagare, 163 st. Inriktningen är och har varit att hitta lämpliga åtgärder genom särskilda satsningar bl a Vegarire och Jobbtorget. När arbetsmarknaden är försämrad har denna grupp större svårigheter än tidigare att komma ut till egen försörjning, trots insatser.

Risk

Försämrad arbetsmarknad med färre lediga jobb. Befintliga rehabiliteringsåtgärder otillräckliga.

4 - Sannolikt

4 – Allvarlig

Personer som har ett långvarigt behov av försörjningsstöd står i allmänhet längre ifrån arbetsmarknaden. De behöver ofta särskilda stödinsatser och är mindre attraktiva på arbetsmarknaden då lågkonjunktur råder. Längre bidragstider påverkar kostnaderna för försörjningsstöd i väsentlig grad.

Andel personer med långvarigt ekonomiskt bistånd har ökat i större omfattning än antalet vuxna bidragstagare. Andel personer i snitt; Kungsholmen: 47,3% Norrmalm: 52,1% Östermalm: 45,2%

Kontrollmoment

Uppföljning av andel personer med långvarigt bidragsbehov. Statistiskt underlag i uppgifter från Paraplysystemet/USK

Frekvens per månad

Kontroll och räkning av antalet bidragshushåll görs fortlöpande. Enhetschefen ansvarar för att uppgifter från paraplysystemet tas fram varje månad och att dessa analyseras. Individärenden följs upp och avstämning sker med Jobbtorg. Redovisning sker enligt plan per månad och per tertial. Kontrollen av bidragsutvecklingen är tillräcklig.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Nära samarbete med jobbtorg och utveckling av rehabiliteringsinsatser. Samordning av socialtjänstens insatser.

Samarbete och avstämning med Jobbtorg Stockholm och uppföljning av insatser sker fortlöpande. Samarbetet har fungerat väl avseende personer som står relativt nära arbetsmarknaden, men Jobbtorg har i dagsläget inte haft tillräckligt utrymme att ta emot personer som står extra långt bort från arbetsmarknaden, trots utökade möjligheter. Svårigheterna att hitta lämpliga insatser i form av praktikplatser etc kvarstår. Detta medverkar till att bidragstiderna blir längre. Förvaltningen måste komplettera Jobbtorg med egna insatser. Försörjningsstödsenhetens projekt Vegarire har arbetet med hög prioritet för att hitta lämpliga praktikplatser, även till nyarbetslösa och särskilt arbetslösa ungdomar samt föräldrar i barnfamiljer.

3. SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron under 2009 uppgick till 7,9 % jämfört med 9,3 % under 2008, d v s en minskning med 1,4 %. Nämndens årsmål om max 8,0 % är därmed uppfyllt. För samtliga stadsdelsförvaltningar var genomsnittet för 2009 8,3 % och 2008 9,6 %. Östermalm har därmed lägre sjukfrånvaro än genomsnittet för stadsdelsförvaltningarna.

Risk

Personalförändringar i samband med verksamhetsövergång.

4 - Sannolikt

4 – Allvarlig

Den procentuella sjukfrånvaron riskerar att öka då personal med hög sjukfrånvaro oftare väljer att stanna kvar i stadens anställning. Därmed kan sjukskrivna medarbetare komma att utgöra en större andel av den totalt minskade personalvolymen. Under 2009 beräknas

dock antalet verksamhetsövergångar bli färre än under 2008.

Sjukfrånvaron har i genomsnitt sjunkit under 2009 med 1,4 % i förhållande till 2008 trots entreprenadövergångar, som erfarenhetsmässigt brukar innebära att personal med hög sjukfrånvaro väljer att stanna kvar i förvaltningens tjänst i stället för att följa med till entreprenören. Sjukfrånvaron i Östermalms stadsdelsförvaltning ligger numera under genomsnittet för stadens stadsdelsförvaltningar.

Kontrollmoment

Åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Tidigt ingripande och aktiv kontakt vid nya sjukfall. Kartläggning och uppföljning av långtidssjukskrivna i samarbetet med bl a företagshälsovård och försäkringskassa.

tertia

Frekvens per tertia

Kontrollmomenten har genomförts. Förvaltningen under 2009 intensifierat samarbetet med företagshälsovården genom regelbundna rehabiliteringsmöten en halvdag per vecka där även bl.a. försäkringskassan deltar. Även särskilt riktade insatser har gjorts för äldreomsorgen. Ett avtal har under hösten tecknats mellan förvaltningens äldreomsorg och företaget Medhelp för sjuk- och friskrapportering

Förvaltningens chefer och fackliga organisationer har fått information om stadens rehabprocess. Förvaltningens chefer har vidare fått en utbildning i att genomföra ett medarbetarsamtal i syfte att stärka cheferna i sina roller att hålla konstruktiva samtal med sina medarbetare. Under våren har en arbetsmiljöutbildning riktad till förvaltningens chefer och fackliga ombud genomförts.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Friskvårdsinsatser och aktivt stöd till hälsocoacher.
Rökfri arbetstid och rökslutarkurser. Kvalitetssäkring av rekryteringsarbetet.
Arbetsmiljöutbildning.

Exempel på friskvårds- hälsoinsatser under 2009

Sedan 2009-01-01 har förvaltningen infört rökfri arbetstid för samtliga anställda. Friskvårdsprogrammet för 2009 innehöll fler aktiviteter än tidigare, bl. a. subvention av motionslopp och stöd för rökavvänjning/sluta snusa.

En viktnedkningsgrupp har startat med ca 40 deltagare.
Höstens stegtävling blev en succé med drygt 500 deltagare.
Förvaltningen ordnar aktiviteter riktade till förvaltningens hälsocoacher.
Ca 550 tkr har betalats av förvaltningen/enheterna under året i form av olika friskvårdssubventioner.

4. ANDEL OMSORGSPERSONAL MED GRUNDUTBILDNING (ÄLDREOMSORG)

Justering av årsmålet har gjorts mot bakgrund av den inventering av personalens formella utbildning som gjordes i samband med årsredovisningen 2008. Siffran avser personal med grundutbildning (550 p) samt personal med äldre utbildning (<550 p). Arbetet med att öka andelen omsorgspersonal med grundutbildning har fortsatt under 2009. Förvaltningen avser att ytterligare utveckla kompetensen inom äldreomsorgen genom fortsatta utbildningsinsatser, samt genom att ställa krav på adekvat utbildning vid anställning till fasta tjänster. I december 2009 hade 80,2 % av personalen inom äldreomsorgen grundutbildning.

Risk 1.

Inte tillräckligt stort antal omsorgspersonal utbildas. Risken är att inte tillräckligt antal omsorgspersonal får genomgå grundutbildning. Validering ska tillämpas.

4 - Sannolikt

4 – Allvarlig

Kontrollmoment

Kartläggning och uppföljning av personalens kompetens

Frekvens per år

Justering av årsmålet beslutades i tertialrapport 2 från 50 till 68 mot bakgrund av den inventering av personalens formella utbildning som gjordes i samband med årsredovisningen 2008. Siffran avser personal med grundutbildning (550 p) samt personal med äldre utbildning (<550 p). Arbetet med att öka andelen omsorgspersonal med grundutbildning har fortsatt under 2009. Nämndens årsmål nås och mer därtill, medan KF:s mål är högre satt.

Risk 2.

Personalomsättning. Utbildad personal slutar och ersätts av outbildad.

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Kontrollmoment

Mätning av personalomsättning

Frekvens per år

Mätning av personalomsättning har inte kunnat genomföras systematiskt. En sådan mätning måste göras på individnivå, eftersom verksamhetssystem mäter alla avgångar, även de som sker vid övergång till entreprenad - vilket förvaltningen har haft ett större antal. Förvaltningen kan ändå konstatera att den naturliga personalomsättning som förekommer inte har påverkat utbildningsnivån negativt. Utbildningsnivån har istället ökat. Krav ställs på adekvat utbildning vid anställning till fasta tjänster.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Kvalitetssäkring vid nyrekrytering
Förvaltningen avser att ytterligare utveckla kompetensen inom äldreomsorgen genom fortsatta utbildningsinsatser, samt genom att ställa krav på adekvat utbildning vid anställning till fasta tjänster. Berörda chefer har fått utbildning i nytt rekryteringsverktyg. Diskussion har förts med företagshälsovården om nyanställningsundersökning innan anställning men inga beslut har tagits under året.

5. DOKUMENTATION ENLIGT LSS OCH SOL GÖRS I PARAPLYSYSTEMET

För största möjliga rättssäkerhet skall enskilda ärenden alltid dokumenteras Paraplysystemet, i enlighet med stadens riktlinjer för dokumentation.

Risk

Dokumentationen sker inte eller blir inte utförd på rätt sätt. Dokumentationen sker för den enskildes rättssäkerhet och för uppföljning.

4 - Sannolikt

4 – Allvarlig

Kontrollmoment

Stickprovskontroll i Paraplysystemet. Manuell kontroll av chef.

Frekvens per månad

Enhetschefer inom enheter för myndighetsutövning gör kontroller minst per månad i stickprovsvisa enskilda ärenden eller i ärenden de själva beslutar i. Dessa kontroller visar att dokumentationen med få undantag sker enligt reglerna. Då brister upptäcks vidtas omedelbar rättelse.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Fortlöpande information och dialog med personal om gällande dokumentationsregler

Ny personal informeras och utbildas i hantering av Paraplysystemet och stadens riktlinjer för dokumentation i enskilda ärenden. Ständig dialog förs på enheterna om regler för och vikten av rättssäkerhet och dokumentation. Förvaltningen har tagit del av utbildning om ny sekretesslagstiftning (OSL).

6. DOKUMENTATION I PARASOL SAMT UPPRÄTTANDE OCH UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDEPLAN

Genomförandeplan bygger på biståndsbeslut i individärenden.

Risk

Dokumentation saknas, genomförandeplaner görs inte, eller följs inte upp. Den enskildes inflytande minskar, den enskilde får inte beviljade insatser, systematisk uppföljning försvåras

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Kontrollmoment

Granskning i ParaSoL

Frekvens per tertial

Den senaste kontrollen av fasta rapporter i december 2009 visade att ca 69 % av omsorgstagarna inom äldreomsorgen hade en genomförandeplan (egen regi). Siffran innefattar både de genomförandeplaner som är godkända (52 %) och de som ligger under bearbetning (17 %).

Kontroll december 2009 visade också att av 1356 omsorgstagare som har sociala aktiviteter i sitt biståndsbeslut har 717 en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår, dvs. 52,9 %. Siffran innefattar både de genomförandeplaner som är godkända (42,9 %) och de som ligger under bearbetning (10 %).

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Resurser för support och utbildning, planera in tid för personalen att dokumentera

Resurs finns för regelbunden support. Genom utbildning i ParaSoL har arbete genomförts för att höja andelen omsorgstagare som har en genomförandeplan.

7. KÖHANTERING OCH PLACERINGSFÖRFARANDE INOM FÖRSKOLAN

Förvaltningen uppfyller barnomsorgsgarantin för alla som önskar plats i förskola för sina barn. Ansökan om förskoleplats kan göras genom det webbaserade systemet.

Risk

Det webbaserade systemet för ansökan om plats kommer ur funktion. Support och länkar i systemet har brister och behöver utvecklas. Handläggningen får sker manuellt.

Erbjudande om barnomsorgsplats fördröjs. Garantiåtagandet kan inte uppfyllas i tid.

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Kontrollmoment

Systemkontroll, kontroll av kö till förskoleplats.

Frekvens per månad

Systemet har fungerat allt bättre under och utan omfattande störningar under 2009. Det hanteras sedan maj 2009 av Serviceförvaltningens Kontaktcentrum. Tekniskt fungerar det dock inte för de föräldrar som ansöker om förskoleplats via en mac-dator och inte har pc. Förvaltningen anser heller inte att det skulle vara möjligt att uppfylla barnomsorgsgarantin utan att systemet kompletterats med egna administrativa insatser.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Support, länkar och tillförlitlighet i systemet behöver förbättras.

Såvitt förvaltningen erfar har detta förbättrats på samtliga punkter.

8. LÖNEUTBETALNINGAR

Kontroll av löneutbetalningar.

Risk

Risk för felaktiga löneutbetalningar. Om budget- och personalansvarig chef inte utför regelbundna kontroller finns risk att lön utbetalas till fel personal, som t ex arbetar på annan enhet eller har slutat.

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Kontrollmoment

Kontroll av lönelistor

Avdelningar och enheter ska ta fram personallönelista och göra kontroll varje månad.

Personal- och budgetansvarig chef skall skriva ut lista och underteckna densamma.

Personalenheten följer upp att så sker.

Frekvens per månad

Den rutin som gäller är Information från Personavdelningen Nr 6 2005-08-30. Kontrollen omfattar t ex att den som fått lön också faktiskt har arbetat och att det finns underlag till alla lönehändelser, och att underlagen är attesterade av behörig attestant.

Genom besök på två enheter har kontroll genomförts beträffande rutin för personallista, kontroll av kunskaper om hur anställningsavtal ska utformas och rutiner vid frånvaro mm. Frågan tas upp vid stadsdelsdirektörens årliga verksamhetsbesök. Förvaltningen har inte funnit några brister vid kontroller eller verksamhetsbesök.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Personalenheten har möte med verksamheter en gång per månad för genomgång och kontroll av lönelistor

Har inte genomförts. Gällande rutin och hittillsvarande kontroll har visat sig vara tillräcklig.

9. PERSONALS HANDHAVANDE AV BRUKARES PRIVATA PENGAR VID UTTAG, INKÖP OCH ANDRA ÄRENDEN

Äldreomsorg, hemtjänst, servicehus, vård och omsorgsboenden

Socialtjänst; boende socialpsykiatri och omsorg om funktionsnedsatta.

Risk

Risk för bristande redovisning, samt stöld

4 - Sannolikt

5 - Mycket allvarlig

Kontrollmoment

a) Avvikelsehantering

Avvikelser har inte rapporterats under året.

b) Kontroll av rutiner

Ev. förbättring av rutiner samt kontroll om gällande rutiner följs

Kontroll har skett inom äldreomsorgens utförarenheter att nya rutiner följs.

Frekvens per år

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Revidering av rutiner. Tydligare rutiner och kontrollmoment skall utarbetas och gälla fr o m januari 2009

Nytt regelverk och rutiner har utarbetats och gäller fr o m april 2009.

10. UPPFÖLJNING OCH OMRÖVNING AV INDIVIDUELLA BESLUT

Myndighetsutövning Äldreomsorg och Socialtjänst

Risk

Beslut och insatser i individärenden följs inte upp. Kan medföra bristande rättssäkerhet för den enskilde och ökade kostnader då insatser ej omprövas.

4 - Sannolikt

4 - Allvarlig

Kontrollmoment

Biståndshandläggare/socialsekreterare följer upp varje individ. Manuell uppföljning och kontroll.

Frekvens per år.

Rutinerna är tydliga för detta arbete. Kontroll av att biståndshandläggare/socialsekreterare följer upp varje individ sker av enhetschef eller biträdande enhetschef. Varje individuellt ärende kontrolleras minst en gång per år. Enhetschefernas kontroll rapporteras genomförd.

Förbättringsåtgärder

Förslag i internkontrollplan 2009: Kollegiegransking. Planering, organisation och bemanning så att individuppföljning fungerar

Kollegiegransking förekommer ännu inte.